

Nikolaj Udstillingsbygning

RE-ACT

9. april - 29. maj 2005

8. klasse - gymnasiet/HF, VUC, seminarier m.fl.

Skoletjenesten / Nikolaj

William Kentridge, Stereoskop, 1999

RE-ACT

Verden er i dag på mange måder præget af en skæv fordeling af magt, ressourcer og ansvar. Det er et vilkår, der hver dag har direkte indflydelse på millioner af menneskers liv. Udstillingen RE-ACT i Nikolaj Udstillingsbygning bygger på dette faktum som en grundlæggende politisk motivation. Her kan du opleve 14 værker af internationalt anerkendte kunstnere, der med afsæt i den skæve globale magtbalance tegner et aktuelt billede af en række politiske, sociale og økonomiske situationer og effekterne af dem forskellige steder i verden. Via en mangfoldighed af kunstneriske udtryk, virkemidler og metoder stiller kunstnerne i RE-ACT skarpt på fragmenter af større fortællinger om *apartheid*, krigen i Mellemøsten, livet som hjemløs, kønsdiskrimination, diktaturer, illegal indvandring og flere andre umenneskelige, men faktiske virkeligheder.

Værkerne beskæftiger sig med de alternative muligheder og løsninger, der ligger i de tematiserede konflikter. Men den afgørende forudsætning for at ændre på den globale skævvridning er, at vi reflekterer og re-agerer. På den måde fokuserer udstillingen også på dine demokratiske rettigheder (**menneskerettigheder**) til at forholde dig kritisk til verden omkring dig som en essentiel nødvendighed for at opnå ligestilling, retfærdighed og frihed for alle.

Udstillingen i det offentlige rum

Titlen RE-ACT forener kunstnerne i både en politisk ramme om værkerne og i et fælles bogstaveligt ønske om en større grad af bevidsthed om netop betydningen af politisk dialog, refleksion og aktivitet. For at sætte streg under samfundets og det offentlige rums bærende rolle for politisk stillingtagen begrænser udstillingen sig ikke kun til de 14 værker i Nedre Galleri i Nikolaj, men spreder sig over også andre platforme og medier såsom tidsskriftet *Lettre*, dagbladet *Information*, foredrag, Nikolajs ydre mure, Strøget og internettet.

Modernismens afløsning

Samtidskunsten drejer sig om mange andre områder end lige kunstens eget **autonome** felt, som det traditionelt har set ud siden renæssancen (ca. år 1400-1500). I **modernismen**, som prægede den vestlige billedkunstscene fra midten af 1800-tallet og helt frem til 1960'erne, blev kunstneren endnu hyldet som et geni, og kunstværket blev betragtet som en eksklusiv og ophøjet sandhed om essensen af livet. Siden da har modernismen været under afvikling til fordel for et kunstsyn og en kunstform, der anerkender de reelle samfundsmæssige forhold og vilkår, mennesket (kunstneren og beskueren f.eks.) omgives af til hverdag, som værdigt kunstnerisk indhold. Sammenhængen mellem kunst og den almindelige virkeligheds verden er altså ikke længere et brud på skønheden og sandheden, men regnes i dag for en kvalitet.

Samtidskunst med en funktion

Alle de tænkelige relationer og sammenhænge, et værk indgår i (kontekster), kan være betydningsdannende for værkets udsagn. Det gælder jo både nyere og ældre kunst. Men i samtidskunsten tænkes konteksterne ofte med i værkets udsagn. Beskueren og hendes/hans aktive rolle i forhold til kunstværket eller værkets kommunikation med institutioner i samfundet uden for kunstscenen regnes med som en selvstændig tematisk dimension. Flere af værkerne i RE-ACT griber i særlig direkte grad ind i samfundslivet, kulturen og hverdagen og går derfor under betegnelsen **interventionskunst**. Værkerne er handlinger eller indgreb i forhold til sociale eller politiske normer og påkalder sig derfor beskuerens deltagelse og re-aktion som en forudsætning for værkets forløsning.

Leksikon

Apartheid: Social, politisk og kulturel adskillelse mellem farvede og hvide i Sydafrika. Apartheid blev officielt afskaffet i april 1994 ved gennemførelsen af det første multietniske valg i landets historie.

Autonom: Selvbestemmende, selvstyrende, selvgyldigt og uafhængigt.

Animere: At tegne billeder til tegnefilm og arrangere dem, så bevægelsesillusionen bevares.

Installationskunst: En installation består af sanseoplevelser, installeret i et tredimensionalt miljø. Via håndgribelige genstande eller påvirkninger af f.eks. lyd, lys og billedprojektioner skabes en kunstnerisk iscenesættelse af rummet. Installationen inddrager rummet som en del af værket. På den måde bliver også betragteren, der befinder sig i rummet, til en del af værkets udfoldelse.

Interventionskunst: Intervention betyder indgriben. Interventionskunst er en handlingspræget kunst, der både selv griber ind og forudsætter, at publikum gør det samme. Kunstnerens indgreb kan f.eks. angå sociale, politiske eller æstetiske koder og normer i institutioner i samfundet og kulturen.

Menneskerettigheder: Det sæt af etiske normer og værdier, der skal beskytte den enkelte borger mod statens magtmisbrug og mod personlige krænkelse fra andre borgere. Erklæringen om Menneskerettigheder blev vedtaget af FN i 1948.

Modernisme: Begreb, der sammenfatter den vestlige kunst- og kulturscene efter 1850. Mere snævert er modernismen en samlet betegnelse for avantgardestrømninger (kubisme, surrealisme, ekspressionisme m.fl.) fra begyndelsen af det 20. årh., der skabes som antiborgerlig kunst og ender som institutionaliseret, borgerlig nutidskunst i 1950'erne.

Arbejdsspørgsmål til RE-ACT

- Hvori består den kunstneriske indsats i værkerne i RE-ACT? I ideen til værkerne, i bearbejdningen eller i værkernes funktion som politiske instrumenter?
- Hvor går grænsen mellem kunst og politik?
- Hvad betyder det, at udstillingen kan opleves både inden for og uden for kunstinstitutionens egne rammer?
- Er det vigtigt, at kunsten også inddrager politiske beslutninger og emner? – hvorfor?

William Kentridge, Stereoskop, 1999

Stereoskop er det 8. værk i en serie om forretningsmanden Soho Eckstein. Værket er en animeret kul-tegnefilm - et medie, som blander ny og gammel teknik. Hos Kentridge er billedfladen konstant under konstruktion - noget forsvinder og noget andet bygges op. Med afsæt i det sydafrikanske apartheid-regime skaber tegnefilmen en mættet stemning af desperat civil uro.

- Hvad tror du, titlen henviser til?
- Hvad betyder det for din oplevelse af værket, at filmen er baseret på todimensionale tegninger?
- Hvilken rolle spiller den blå streg, der 'løber' gennem værket?
- Hvordan siger Kentridge noget om samfunds- og menneskesynet i tegnefilmen?
- Beskriv magtrelationerne i filmen og sammenlign med forhold i din egen kultur.

Marco Evaristti, Broderskab – farvelkys 2005

I Marco Evaristtis *Broderskab – farvelkys* er du vidne til et dramatisk og lidenskabeligt kys mellem en tørklædeklædt kvinde og en mand. På gulvet foran det blodindsmurte foto står en sort kuffert. Installationen konfronterer og forsoner de to og skaber associationer til parterne i aktuelle politiske, religiøse og kønlige konflikter mellem vesten og Islam.

- Hvilken betydning har kufferten for din oplevelse af værket? - og titlen?
- Hvordan er forholdet mellem menneskerettighederne, ligestilling og islam?
- Hvordan er vilkårene for blandede ægteskaber i Danmark?
- Skriv en fiktionstekst på 10 linier, som beskriver forløbet efter billedet er taget. Vælg enten kvindens eller mandens synspunkt og inddrag kufferten. Overvej hvor din historie henter inspiration fra.

Undervisningsforløb

Varighed: 1 eller 1,5 time alle hverdage mellem kl. 9 og 16

Pris: gratis

Bestilling: tlf.: 33 93 16 26 eller formidling@nikolaj-ccac.dk

Undervisningsmateriale: tilsendes gratis i klassesæt ved bestilling af undervisningsforløb

www.nikolaj-ccac.dk

Forsidebillede: Marco Evaristti, *Broderskab – farvelkys*, 2005